

בעניין:

מר אילן ארגס
ע"י ב"כ עוה"ד א. גולדנברג ו/או ע. קסטנבאום
מרח' ברקוביץ 4 ת.ד. 33111 תל-אביב 61330
טל: 03-6935395 פקס: 03-6935396

המבקש

- נ ג ד -

אסם תעשיות מזון בע"מ
מרח' הרימון 2 א.ת. חמן

המשיבה

בקשה בכתב לאישור תובענה כייצוגית

בית המשפט הנכבד מתבקש בזה לאשר את התביעה המוגשת בד בבד עם הגשת בקשה זו כתביעה ייצוגית בשם כל מי שנכלל בקבוצה שהגדרתה היא:

"כל תושבי העיר שוהם וכן מי ששהה בעיר שוהם במועד האירוע כהגדרתו להלן"

האירוע - אירוע חמור ביותר של דליפת אמוניה שאירע ביום 23 יוני 2012 במפעל המשיבה באיזור התעשייה חבל מודיעין. האירוע הוא "אירוע חומרים מסוכנים" כהגדרת מונח זה בחוק החומרים המסוכנים, תשנ"ג-1993 (להלן: "חוק החומרים המסוכנים").

אלא אם נאמר אחרת, ההחלטות הנזכרות בהמשך פורסמו באחד ממאגרי המידע הרשמיים או המסחריים (נבו, לוו דטה, תקדין וכו...).

הסעדים הנתבעים

תשלום סכום הפיצוי כמפורט להלן וכן הוצאת צו עשה המורה למשיבה לנקוט לאלתר בפעולות הנדרשות למניעת הישנות האירוע כפי שיפורט להלן.

מבוא

1. בתובענה זו נעסוק במקרה חמור ביותר של זלזול מופגן ע"י המשיבה בטבע, בציבור, בזכויותיו ובהוראות הדין. המדובר אירוע חמור ביותר של דליפת אמוניה שאירע ביום 23 יוני 2012 במפעל המשיבה באיזור התעשייה חבל מודיעין.

2. אמוניה היא תרכובת של חנקן ומימן שנוסחתה NH_3 . אמוניה היא חומר מסוכן המוגדר כ"רעל" בחוק החומרים המסוכנים (פריט 22 לתוספת השנייה לחוק). מצב הצבירה הרגיל של אמוניה הוא נוזל אולם עם דליפתו הופך הוא לגז ונישא באוויר. שאיפה של אמוניה גורמת לצריבה ולגירויים בעיניים, בריאות ובעור ויכולה לגרום לנזק בריאותי חמור ואף למוות.

3. אמוניה נמצאת בשימוש מפעלי תעשייה לצרכים שונים לרבות לצורך קירור. המשיבה משתמשת באמוניה במפעלה באיזור התעשייה חבל מודיעין. למיטב הידיעה ועל בסיס האמור באתר האינטרנט של החברה שהקימה את מפעלה של המשיבה, השימוש באמוניה במפעל המשיבה הוא לצורך קירור.

צילום מסך מן האמור באתר של אותה חברה מצ"ב כנספח "א" לתצהיר התומך בבקשה זו כחלק בלתי נפרד הימנה.

בעקבות דליפת האמוניה והתהוות ענן אמוניה שהחל לנוע לעבר העיר שהם הוכרז מצב חירום ותושבי העיר וכל מי ששהה בה באותה עת (ובכלל זה המבקש ובני משפחתו) הונחו שלא לצאת מן הבתים, להגיף את החלונות ולא להפעיל מזגנים ואף לכבות מזגנים פועלים וזאת עד למתן הנחיה אחרת שהגיעה למחרת בבוקר.

העתקי פרסומי ידיעות שונות מכלי תקשורת שונים לרבות אתר עירית שהם מצ"ב כנספח "ב" לתצהיר התומך בבקשה זו כחלק בלתי נפרד הימנה.

4. חשיבותה של ההקפדה על מניעת זיהום הסביבה התבהרה יותר ויותר במשך השנים האחרונות. מחקרים שנעשו בדבר השפעותיהם של גורמים מזהמים על בריאותו של הציבור הסירו כל ספק בקשר להשלכות החמורות של זיהום הסביבה - בין אם זיהום אוויר, זיהום מקורות מים, זיהום מי הים ועוד - על בריאותו של הציבור, על תוחלת החיים ועל איכות החיים באופן כללי.

נדמה שהדברים ברורים ולא תהיה כל מחלוקת בקשר אליהם, אף לא מצד המשיבה.

5. עניין נוסף החשוב לציון בהקשר זה הוא כי רמת האכיפה בישראל על מפעלים מזהמים נמוכה מדי ובלתי אפקטיבית עד שניתן לאמר בוודאות שאין זה משתלם כלל למפעלים מזהמים להימנע מן הזיהום.

6. אין צורך בתואר בכלכלה על מנת להבין שאם העונש לו צפוי המזהם נמוך מהעלות של נקיטת פעולות למניעת הזיהום אין כל תמריץ להתאמץ להימנע מזיהום הסביבה. אם נוסף למשוואה זו את העובדה שהסיכוי להיתפס נמוך וגם אם נתפסים הסיכוי להיענש באופן מהותי וחמור אינו גבוה הרי שנמצא שאנו צפויים להמשיך להתנהלות הבלתי אחראית, הרשלנית והמזהמת למשך שנים רבות נוספות. כל זאת יהיה נכון כל עוד לא יחששו בעלי המפעלים המזהמים מנחת זרועם של בתי המשפט.

התנהלות המשיבה

7. המשיבה מנהלת מפעל לייצור ו/או אחסון גלילות או מוצרי מזון אחרים בפארק התעשייה באיזור התעשייה חבל מודיעין (להלן: "המפעל").

8. מסתבר כי לצורך הליכי הייצור ו/או האחסון מוחזק במפעל מיכל אמוניה.

9. כאמור, ביום 23 יוני 2012, עקב רשלנותה ו/או חוסר זהירותה של המשיבה אירע האירוע כאשר בעקבותיו נאלצו כל תושבי העיר שהם וכל מי ששהה בה באותו יום להיות כלואים בבתיהם ללא אפשרות לפתיחת חלונות ו/או להפעלת מזגנים.

10. יצוין כי היה זה אחד הימים החמים והלחים ביותר באותה תקופה של השנה.

11. בכך עברה המשיבה, בין היתר, על הוראות חוק החומרים המסוכנים שכן לא הקפידה על כללי הזהירות כמתחייב מן האישורים שניתנו לה (בהנחה שניתנו) להחזיק בחומר מסוכן ועל הוראות סעיף 15(ב)(6) לחוק זה. בכך עברה המשיבה גם על הוראות סעיף 3 לחוק למניעת מפגעים, תשכ"א-1961. להסרת ספק חלות כאן הוראות סעיף 14 לחוק זה.

12. ודוק, סמכותו של בית משפט נכבד זה ליתן את הסעדים הנתבעים בתביעה זו נובעת גם מן הדין הכללי, דיני הנזיקין וגם ובעיקר מהוראות חוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), תשנ"ב-1992 (להלן: "חוק למניעת מפגעים סביבתיים").

התביעה בה עסקינן

13. התביעה בה עסקינן היא תביעה נזיקית. בתביעה זו מבקש המבקש לא רק פיצוי בגין הנזק שכבר נגרם אלא מניעה של נזק עתידי. לא זו אף זו, בתביעה זו מבקש המבקש למנוע גרימת נזק עתידי לסביבה לא רק על ידי המשיבה עצמה אלא גם על ידי כל תאגיד אחר, בבחינת "יראו-וייראו".

14. עילות התביעה העומדות למבקש הן עילות שמכח החקיקה שהוזכרה לעיל אך גם ובעיקר מכח פקודת הנזיקין - רשלנות, הפרת חובה חקוקה ומטרד. עילות אלה העומדות למבקש עומדות גם לכל אחד ואחד מבין חברי הקבוצה.

15. התנהלותה של המשיבה כמתואר לעיל מהווה עבירה על הוראות אותם דברי חקיקה ועוולות נזיקיות.

תביעתו האישית של המבקש

16. המבקש ובני משפחתו גרים בעיר שוהם ושהו בה ביום האירוע. במהלך האירוע נאלצו המבקש ובני משפחתו להיות כלואים בבתייהם ללא אפשרות לפתיחת חלונות ו/או להפעלת מזגנים וזאת במהלך אחד הימים החמים והלחים ביותר באותה תקופה של השנה.

17. למותר לציין שהמבקש חשש לא רק לשלומם אלא גם לשלומם של בני משפחתו שכן החומר שהתפזר באוויר הוא חומר מסוכן ביותר העלול לגרום לנזקים בריאותיים חמורים ובמקרים מסוימים אף למוות.

18. למותר לציין כי המבקש נפגע באופן ישיר מהתנהלותה של המשיבה כפי שיפורט בהרחבה להלן. יודגש כי תביעתו זו של המבקש המוגשת בהתאם לפרט 6 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן: "**חוק תובענות ייצוגיות**") אינה מוגבלת לתביעה לפי הוראות החוק למניעת מפגעים סביבתיים שכן בחוק זה נקבע כי הוראותיו באות בנוסף להוראות דינים אחרים.

19. המבקש יטען כי המשיבה עיוולה כלפיו וכלפי יתר חברי הקבוצה בעוולת הרשלנות לפי סעיף 35 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש) כאשר אחריות המשיבה נובעת גם מסעיף 36 לאותה פקודה.

20. כידוע, לעוולת הרשלנות שלושה יסודות שהם קיומה של חובת זהירות, הפרת חובת הזהירות, וגרימה של נזק - ראה ע"א 145/80 ועקנין נ' המועצה המקומית בית שמש, פ"ד לז' (1) 113, 122.

21. חובת הזהירות הוטלה על המשיבה באופן מפורש על פי ההיתרים ואף על פי הדין הכללי מכח היותה מפעל שבו מוחזק חומר מסוכן. חובת זהירות זו היא הן מושגית והן קונקרטית וחלה כלפי מי שעלול להיפגע, קרי כל מי שעלול להיחשף לאמוניה במקרה של דליפתה. חובת זהירות זו משמעותה הצורך לנקוט באמצעי הזהירות הנדרשים על מנת למנוע אירועים העשויים לגרום נזק מכל סוג שהוא לציבור.

22. קיומה של חובת זהירות מושגית וקונקרטית היא בהתאם למבחן הצפיות במסגרתו יש לבחון האם אדם סביר מסוגל לצפות את הנזקים שעלולים להיגרם לזולת.

23. במקרה שלפנינו לא ניתן לחלוק על כך שהמשיבה יכולה היתה לצפות את האפשרות לפגיעה באוטונומיה והעמדה בסיכון בריאותי שמקורה בהחשפות לענן אמוניה.

24. אין ולא יכול להיות ספק גם בעניין הפרת חובת הזהירות, המשיבה הפרה את חובותיה על פי הדין. זו ואף זו, חל כאן הכלל "הדבר מעיד בעד עצמו" כאמור בסעיף 41 לפקודת הנזיקין כך שחובת הראיה עברה אל המשיבה להוכיח כי לא הפרה את חובת הזהירות. חל כאן גם סעיף 39 לאותה פקודה.

25. הנזק שנגרם למבקש וליתר חברי הקבוצה הוא נזק בלתי ממוני המתבטא בפגיעה באוטונומיה של הפרט כתוצאה מחשיפה אפשרית לחומר מסוכן הימצאות בסיכון בריאותי חמור ולכל הפחות החרדה והחשש שמא יחשפו כאמור. להסרת ספק הגדרת

המונח נזק בפקודת הנזיקין כוללת גם אבדן של נוחות, רווחה גופנית או חיסור מהם. הנזק נובע גם מתחושת החרדה שנוצרה אצל המבקש כאשר נודע לו על ענן האמונה המרחף לעברו ולעבר בני משפחתו.

26. נזקים בלתי ממוניים הוכרו כראויים להיתבע בתביעה ייצוגית גם בפסק דינו של ביהמ"ש העליון בעניין ע"א 1338/97 תנובה מרכז שיתופי לשווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ נ' תופיק ראבי (פ"ד נז(4) 673) (להלן: "**פרשת תנובה**").

27. אף סעיף 20(ה) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כי אין מניעה לתבוע בתביעה ייצוגית פיצוי בגין נזק שאינו ממוני.

28. העילה של פגיעה באוטונומיה של הפרט הוכרה למשל בע"א 2871/93 מיאסה עלי דעקה נ' בית חולים כרמל בהקשר של ביצוע הליך רפואי ללא הסכמה. בפרשת תנובה נקבע כי פגיעה ביכולתו של הצרכן להחליט מה להכניס לפיו היא ברת תביעה.

29. אין הבדל עקרוני בין הזכות לאוטונומיה בקשר למה שיכניס אדם לפיו לבין הזכות לאוטונומיה בקשר לאוויר שיכניס אדם לריאותיו. בפרשת תנובה החומרים שהוחדרו לגופו של המבקש הוכחו כלא מזיקים. במקרה שלנו מדובר בסיכון בריאותי חמור.

30. גם במבחן הקשר הסיבתי עומד המקרה דנן שהרי הקשר בין זיהום האוויר ומחדלי המשיבה ברור והוכח.

31. על מנת לחסות תחת כנפי עוולת הפרת חובה חקוקה יש להראות קיומם של חמישה יסודות (ראה פס"ד ועקנין בעמ' 139): (א) קיום חובה המוטלת על המזיק מכוח חיקוק (ב) החיקוק נועד לטובתו של הניזוק (ג) המזיק הפר את החובה המוטלת עליו (ד) ההפרה גרמה לניזוק נזק (ה) הנזק אשר נגרם הוא מסוג הנזקים אליו נתכוון החיקוק.

32. לענייננו, קיומה של החובה נקבע בדברי החקיקה שהוזכרו לעיל אשר נועדו לשם שמירה על בריאותו של הציבור הן במישרין והן בעקיפין. המשיבה הפרה את החובה וכאמור לעיל נגרם למבקש ולחברי הקבוצה נזק. נזק זה הוא אחד מסוגי הנזק שאליו כיוון המחוקק.

33. בנוגע להיותו של חיקוק כזה שנועד לטובת הניזוק נקבע בעניין ועקנין כי "חיקוק בא לטובתו או להגנתו של אחר, אם אותו חיקוק קובע נורמות ורמות התנהגות, אשר נועדו להגן על האינטרסים של הפרט" (שם, בעמ' 141).

34. סעיף 44 לפקודת הנזיקין מקים את עוולת המטרד. פשיטא היא כי החומר המזהם והמסוכן שנפלט לאוויר ממפעלה של המשיבה מהווה מטרד לכל אדם וכי כתוצאה ממנו נגרם לאותו אדם נזק. כך גם למבקש. יצוין בהקשר זה כי סעיף 13 לחוק למניעת מפגעים, תשכ"א 1961 מציין במפורש כי לעניין פקודת הנזיקין "דין כל הפרה של הוראת חוק זה כדין מטרד היחיד" ומכאן שהפרת סעיף 4 (א) לאותו חוק מהווה מטרד ליחיד לענייננו.

הוראות רלבנטיות בחוק תובענות ייצוגיות

35. חוק תובענות ייצוגיות קובע מנגנון גמיש במסגרתו יהיה רשאי ביהמ"ש לקבוע כיצד ניתן יהיה להוכיח את נזקם האישי של החברים בקבוצה. בהתאם לסעיף 20(א)(3) יתרת הכספים אשר לא יידרשו תועבר לאוצר המדינה.

36. לחילופין, במידה ויתגלו קשיים באיתור חברי קבוצת התובעים, ניתן יהיה ליישם את עקרונות "הפיצוי לטובת הציבור" הקבועים בסעיף 20(ג) לחוק. יוער כי פסיקת סעד לטובת הציבור הוכרה כסעד ראוי בפרשת תנובה (בעמ' 687).

תכליתו של החוק למניעת מפגעים סביבתיים

37. מטרתו של החוק למניעת מפגעים סביבתיים היא, בין היתר, מתן פלטפורמה ליחיד לפעול לטובת הפסקת מפגעים סביבתיים. הגשתה של תביעה זו עולה בקנה אחד עם מטרות חוק זה. בדברי ההסבר להצעת חוק מפגעים סביבתיים (הצעת חוק 2106, הצעות חוק התשנ"ב, עמ' 179) נאמר:

"החוק המוצע מעמיד לרשות אזרחים כלי אכיפה ומקל את השימוש בו, כדי שבנוסף לרשויות המדינה המופקדות על הנושא, אשר סובלות ממחסור במשאבים יוכלו אזרחים ליצור הליכים משפטיים נגד מזהמים ובכך להגן על סביבתם מפני זיהום בלתי סביר ובלתי חוקי".

38. המבקש הוא שליח ציבור אשר מטרתו למנוע נזקים עתידיים ולהביא לכך כי המשיבה תמלא את חובתה להימנע מיצירתם של מפגעים סביבתיים המסכנים את הציבור הרחב.

39. הנזק הנתבע ע"י המבקש בתביעה זו הינו נזק בלתי ממוני, עבור התחושות השליליות שחשו הוא וחברי הקבוצה כאשר נודע להם כיצד נהגה המשיבה וכאשר נודע על הסיכון לחשיפה לחומר המסוכן וכן עבור הפגיעה באוטונומיה שלהם והסיכון שהם עמדו בו - חשיפתם האפשרית לזיהום.

40. מכל האמור לעיל ברור כי עניין לנו במקרה חמור של פגיעה בציבור המצדיק התערבות מצד בית המשפט בדרך של אישורה של תובענה זו כייצוגית ומתן סעד לחברי הקבוצה. יצוין כי בהליכים קודמים לפי פרט 6 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות הושגו הישגים נכבדים לתועלת הציבור המקדמים את השמירה על איכות הסביבה וההכרה בחשיבות הנושא. ראה למשל ת.א. 1263/07 אלגראוי נ' תרכובות ברום בע"מ ות.א. 53428/08 מיה סודרי נ' טית בית תעשיות בע"מ.

41. המבקש יטען כי למשיבה היה אסור לנהוג כפי שנהגה כמפורט לעיל.

42. המבקש יטען כי מדובר במקרה חמור של זלזול רשלני בציבור ובזכויותיו ואין להתעלם מכך. על בית משפט נכבד זה לדאוג לאותם חברי קבוצה שנפגעו עקב התנהלותה של המשיבה.

43. המבקש יטען כי כל האמור לעיל נכון גם לגבי כל שאר תושבי העיר שוהם ומי ששהה בה אשר משתייכים לקבוצה.

44. המבקש יטען כי האמור והמתואר לעיל מהווה פגיעה בזכויותיהם של חברי הקבוצה כאזרחים ואז תושבים. לאור מחדליה של המשיבה והפגיעה שפגעה המשיבה בזכויותיהם של חברי הקבוצה זכאים חברי הקבוצה שתהיה מיוצגת על ידי המבקש לקבלת תשלום פיצוי מן המשיבה ולכך שיוצא צו העשה המבוקש.

בעלי הדין

45. המבקש הוא אזרח ותושב מדינת ישראל. המבקש הגיש בעבר יותר מפעם אחת תביעה ובקשה לאישורה כייצוגית לרבות בעניין זיהום הסביבה. יובהר כי לפרטים אלה אין כל נפקות אולם הם הוספו ע"מ שלא ייטען כי הוסתרו מבית המשפט.

46. המשיבה היא, למיטב הידיעה, חברה פרטית מואגדת ורשומה לפי חוקי מדינת ישראל. המשיבה היא חברה מקבוצת אסם השקעות בע"מ שהיא מתאגדי המזון הגדולים בישראל.

47. מצער שהמשיבה לא טרחה להשקיע את הסכומים הפעוטים (באופן יחסי) שנדרשו על מנת להגן על זכויותיו של הציבור ועל מנת לעמוד בהוראות החוק.

הנזק למבקש ולחברי הקבוצה

48. הנזק שנגרם למבקש בשל הפגיעה בו כמתואר לעיל אינו ניתן למדידה או כימות אך הוא מוערך ע"י המבקש באלפי שקלים. ע"מ שלא להפריז החליט המבקש לאמוד את הנזק האישי, לו ולכל חבר בקבוצה, בסך של 2,000 ₪ וזהו סכום תביעתו הפרטית של המבקש.

להערכת המבקש, הנזק לחברי הקבוצה מסתכם בסך של 40,000,000 ₪ שכן להערכת המבקש נפגעו ממעשי ומחדלי המשיבה כ - 20,000 איש שהם תושבי העיר שהם ומי ששהה בה ביום האירוע.

הסעדים הנתבעים

49. לאור האמור לעיל הסעד המגיע לכל אחד ואחד מחברי הקבוצה הוא פיצוי וכן הוצאת צו עשה המורה למשיבה לנקוט לאלתר בפעולות הדרושות למניעת הישנות האירוע כאמור לעיל.

אישור התובענה כייצוגית

50. המבקש יטען כי הוא זכאי להגיש את תביעתו כנגד המשיבה ואף זכאי לכך שתביעתו תוכר כתובענה ייצוגית בשם הקבוצה כהגדרתה לעיל. המבקש יטען כי תביעתו היא תביעה רצינית ובעלת סיכויי הצלחה סבירים ואף למעלה מכך. לעניין זה ראה האמור בעניין ת.א. (י"ם) 574/93 וינבלט נ' בורנשטיין, ת.א. (ת"א) 417/94 דיצר ואח' נ' טיבון ויל אחזקות בע"מ, ת.א. (ת"א) 1365/95 לוי נ' נסיונל חברה ישראלית לביטוח בע"מ, ת.א. (י"ם) 15/94 גבריל ואח' נ' אליאנס חברה לצמיגים בע"מ וכן ת.א. (ת"א) 2204/98 המועצה הישראלית לצרכנות ואח' נ' החברה המרכזית ליצור משקאות קלים בע"מ.

51. המבקש יטען כי יש לו עילה אישית וכי עילתו משותפת לו ולכל חברי הקבוצה.

52. המבקש יטען כי כל טענה מטענותיו יש לראותה כאילו נטענה מפי כל אחד ואחד מחברי הקבוצה.

54. המבקש יטען כי הקבוצה כוללת למיטב ידיעתו כ - 20,000 איש ואישה לפחות.

55. המבקש יטען כי גודלה של הקבוצה וכן הגדרת הקבוצה המחילה לגבי כל חברי הקבוצה מכנה משותף עובדתי ומשפטי מהווים, בין היתר, צידוק לאישורה של התביעה כתובענה ייצוגית. בעניין זה ראה האמור במאמרו של כב' השופט לויט "תביעה ייצוגית לפי חוק ניירות ערך" הפרקליט מב (תשמ"ו) 465.

56. המבקש יטען כי במהלך הדיון בתביעתו ידונו שאלות מהותיות עובדתיות משפטיות אשר הן משותפות לו ולכל חברי הקבוצה. המבקש יטען כי אין צורך כי כל השאלות תהיינה משותפות אלא שמספיק יסוד משותף כפי שמתקיים באופן מובהק בעניין הנדון. לעניין זה ראה האמור ברע"א 4556/94 רמי טצת נ' זילברשץ, ת.א. (ת"א) 1134/95 שמש נ' רייכרט ות.א. (ת"א) 19/92 זת נ' טבע.

57. המבקש יטען עוד כי קיים סיכוי סביר כי השאלות העובדתיות והמשפטיות המהותיות תוכרענה לטובת הקבוצה.

58. המבקש יטען כי השאלות המהותיות של עובדה המשותפות למבקש ולשאר חברי הקבוצה הן אלה:

א. האם הפרה המשיבה את כללי הזהירות המתחייבים מהחזקת מיכל אמוניה או חומר מסוכן בכלל? האם הפרה את תנאי ההיתר שניתן לה לעניין זה (ככל שניתן)?

ב. האם כתוצאה ממעשי ומחדלי המשיבה נגרמה דליפה של אמוניה?

ג. האם הדליפה האמורה ו/או עצם הידיעה עליה גורמת או עלול לגרום לנזק ו/או לפגיעה באוטונומיה של הפרט ו/או לתחושות חרדה ו/או לפגיעה מסוג אחר?

59. המבקש יטען כי השאלות המהותיות של משפט המשותפות למבקש ולשאר חברי הקבוצה הן אלה:

א. האם המשיבה הפרה את הוראות דברי החקיקה שנוכרו לעיל? האם אירוע הדליפה הוא "אירוע חומרים מסוכנים"?

ב. האם משמעות הדבר כי המשיבה עיוולה כלפי המבקש וחברי הקבוצה בעוולת רשלנות ו/או הפרת חובה חקוקה ו/או מטרד?

ג. מה הן ההשלכות המשפטיות של האמור לעיל?

60. המבקש יטען כי קיימת אפשרות סבירה, אם לא למעלה מכך, כי השאלות המהותיות של עובדה ומשפט המשותפות למבקש ולשאר חברי הקבוצה תוכרענה בתובענה הייצוגית לטובת הקבוצה. ראה לעניין זה האסמכתאות שנזכרו בסעיף 50 לעיל.

61. המבקש יטען כי תובענה ייצוגית הינה הדרך היעילה, ההוגנת, העדיפה והמוצדקת ביותר להכרעה במחלוקת ולבירורן של השאלות העובדתיות והמשפטיות המצוינות לעיל.

לעניין זה ראה למשל האמור בעניין זת נ' טבע, ת.א. (ת"א) 21558/92 המ' 12600/92 אנליסט אי.א.מ.אס ניהול קרנות בנאמנות (1986) בע"מ נ' מדינת ישראל ובזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, ת.א. (ת"א) 916/96 המ' 10177/96 ברזני נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, ת.א. (ת"א) 16/97 המ' 188/97 זימבר נ' עירית תל - אביב יפו, ת.א. (ת"א) 7/97 המ' 241/97 רייניש נ' רשות השידור, ת.א. (ת"א) 11464/91 אקרמן נ' מיטלמן, המועצה הישראלית לצרכנות נ' החברה המרכזית ליצור משקאות קלים בע"מ וכן מאמרו של סטיב גולדשטיין "תביעת יצוג קבוצתית - מה ועל שום מה?" משפטים ט (תשל"ט) 416.

62. המבקש יטען כי תביעתו כנגד המשיבה כשרה ומתאימה להתברר כתובענה ייצוגית בשם הקבוצה בין היתר בשל כל אחת מן הסיבות המנויות להלן לבדה ועל אחת כמה וכמה בשל הצטברותן של סיבות אלה או חלק מהן.

ואלה הסיבות:

א. השאלות העובדתיות שיש לבררן הן פשוטות וזוהות לגמרי ביחס לכל חברי הקבוצה.

ב. השאלות המשפטיות שיש לבררן גם הן פשוטות וזוהות לגמרי ביחס לכל חברי הקבוצה.

ג. הסכום המגיע לכל אחד מחברי הקבוצה נמוך באופן יחסי ולפיכך לא יטרח אף לא אחד מחברי הקבוצה להגיש תביעה אישית רגילה בגינו. על אחת כמה וכמה כשמדובר בתביעה נגד חברה מבוססת כל-כך דוגמת המשיבה.

ד. הסכום המגיע לכל אחד מחברי הקבוצה נמוך כל כך עד שלרוב הגשת תביעה אישית רגילה בגינו תחייב תשלום אגרה בשיעור ניכר ביחס לסכום שיתבע וזאת בנוסף להוצאות אחרות, שכ"ט עו"ד, טירחה, אובדן ימי עבודה וכיוצא בזה.

ה. באם יגיש כל אחד מחברי הקבוצה את תביעתו באופן אישי יגרום הדבר למעשה לסתימת עורקיה של מערכת המשפט ולקריסתה בעוד שהתובענה הייצוגית תתברר בהליך אחד.

ו. באם יגיש כל אחד מחברי הקבוצה את תביעתו באופן אישי עלול הדבר לגרום להחלטות סותרות של בתי משפט שונים בעוד שבהליך של תובענה ייצוגית תתקבל הכרעה אחת.

ז. לא-אישורה של התובענה כייצוגית מטעם זה או אחר, למרות הכרה בעילתו האישית של המבקש, משמעות אחת והיא שהמשיבה אשר אחראית לנוק שנגרם לעשרות אלפי אזרחים תצא נשכרת שכן לא תצטרך לפצות את כל הניזוקים.

ח. אישורה של התביעה כתובענה ייצוגית לא יזכה אף לא אחד מחברי הקבוצה בזכות שלא היה זוכה בה בתביעה אישית רגילה.

ט. אישורה של התביעה כתובענה ייצוגית לא ישלול מן המשיבה כל הגנה שהיתה זכאית לה בתביעה אישית רגילה.

- י. קיים אינטרס ציבורי ברור כי תאגידים גדולים במשק יקפידו בקלה כבחמורה ולא יגרמו לציבור נזק מבלי להטיבו מתוך התבססות על ההנחה שהואיל ומדובר בסכום פעוט לא יטרח אף אחד מלקוחותיו של אותו ספק לנקוט בהליכים משפטיים שכן הוצאותיו וטירחתו יהיו בחינת יצא שכרו בהפסדו.
- יא. אי - אישורה של תובענה זו כייצוגית יהווה בחינת משלוח מסר לגופים גדולים כי תושבי המדינה חשופים לשרירות ליבם של אותם גופים וכי אותם גופים אינם חייבים להקפיד ולדקדק בקוצו של יוד בקיום הוראות החוק.
- יב. אי אישורה של תובענה זו כייצוגית יהווה בחינת משלוח מסר למשיבה עצמה כי היא רשאית להמשיך ולנהוג כפי שנהגה בכל הקשור לעניין נשוא בקשה זו.
- יג. גם למשיבה עצמה עדיף לאין ערוך ולאין שיעור כי התביעה תאושר כייצוגית שכן אחרת עלולה היא להיחשף לעשרות אלפי תביעות בבתי משפט רבים ושונים בכל רחבי הארץ דבר שיגרורם לה לטרחה ולהוצאות משפטיות ואחרות בשיעורים שיעלו על סכום הפיצוי הכולל לכלל חברי הקבוצה.
- יד. כאמור בס"ק יג' לעיל, למשיבה לא יגרם כל נזק באם תאושר התביעה כייצוגית ואף אם כן - יש לבחון את נזקי המשיבה אל מול הנזק הכולל לשאר חברי הקבוצה ובמאזן נוחיות זה אין ספק כי הכף נוטה לזכות הקבוצה.
- טו. גם אם יגרם למשיבה נזק עקב אישורה של התובענה כייצוגית הרי שזק זה יגרם לה עקב מעשיה ומחדליה כך שממילא לא יהא לה אלא להלין על עצמה.
- טז. גם אם יגרם למשיבה נזק הרי שתולדתו בגישת המשיבה לפיה הואיל ולכל אחד מיחיד הציבור נגרם נזק בשיעור כספי נמוך ביותר לא יטרחו אלה לאחוז כנגדה באמצעים משפטיים ולפיכך תוכל להתחמק ללא "עונש".
- יז. גם אם יגרם למשיבה "נזק" הרי שאחרי ככלות הכל "נזק" זה הוא הצורך לפצות בגין נזק שנגרם עקב פעולתה שלא כדין.
- יח. קיים אינטרס ציבורי מובהק כי גופים גדולים לא ינצלו לרעה את כוחם וכי כוחם והתנהגותם של גופים אלה יוגבלו ויפוקחו.
63. המבקש יטען כי הוא ייצג וינהל בדרך הולמת ובתום לב את עניינם של כל חברי הקבוצה וזאת בין היתר לאור העובדות הבאות:
- א. למבקש נגרם נזק מאותו סוג ובאותו אופן כפי שנגרם לכל שאר חברי הקבוצה.
- ב. המבקש נפגע מפעולותיה ומחדליה של המשיבה באותו אופן שנפגעו יתר חברי הקבוצה. אינטרס המבקש לקבלת הסעדים המבוקשים זהה באופן מוחלט לאינטרס של שאר חברי הקבוצה.
- ג. המבקש בעצמו ו/או באמצעות באי כוחו, ייצג באופן הולם את עניינם של כל חברי הקבוצה.
- ד. המבקש הגיש את תביעתו כנגד המשיבה בתום לב, מתוך אמונה בצדקתה ובסיכויי הצלחתה ומתוך אמונה שהצלחתה תהיה לטובת כל חברי הקבוצה.
- ה. המבקש הוא הראשון והיחיד, למיטב ידיעתו, אשר פעל להשגת סעד כנגד המשיבה אשר יגרור למשיבה לפצות את חברי הקבוצה ולהימנע מגרימת נזק בעתיד.
- לעניין היצוג ההולם ודרישת תום הלב ראה למשל האמור בעניין זת' נ' טבע, בעניין וינבלט נ' משה בורנשטיין, האמור בעניין שמש נ' רייכרט ואח', האמור בת.א (ת"א) 937/95 המ' 7295/95 גולדשטיין נ' חברת החשמל לישראל בע"מ, ת.א (ת"א) 1372/95 המ' 11141/95

ראבי נ' תנובה מרכז שתופי לשווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ, האמור בעניין טצת נ' זילברשץ, גבריל ואח' נ' אליאנס חברה לצמיגים בע"מ, עניין דיצר ואח' נ' טיבון ויל אחזקות בע"מ וכן במאמרו של פרופ' בר-ניב (ברונובסקי) "גבולה של התובענה הצרכנית הייצוגית" עיוני משפט יט (1) 251.

64. לאור האמור לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד לאשר ולהכיר בתביעת המבקש כנגד המשיבה כתובענה ייצוגית בשם הקבוצה כהגדרתה לעיל וכן ליתן הוראות מתאימות כמבוקש להלן.

65. לאור האמור לעיל בבקשה זו מתבקש בית המשפט הנכבד כדלקמן:

- א. להכיר בתביעת המבקש ולאשרה כתובענה ייצוגית.
- ב. להגדיר את הקבוצה המיוצגת לצרכי התובענה הייצוגית.
- ג. ליתן הוראות מתאימות, כפי שימצא בית המשפט הנכבד לנכון, בדבר אופן פרסום ההחלטה על אישורה של התובענה כייצוגית וכן לקבוע כי המשיבה תישא בהוצאות הפרסום.
- ד. ליתן פסק דין המחייב את המשיבה בתשלום סכום התביעה וליתן את צו העשה המבוקש.
- ה. לפסוק למבקש את גמולו בגין טירחתו בהגשת הבקשה והוכחתה בשיעור יחסי לשווי הסעד ממנו יהנו חברי הקבוצה. כמצוות תקנות תובענות ייצוגיות, תש"ע-2010 יצוין כי לטעמו של המבקש השיעור הראוי הוא 5% משווי הסעד אם כי המבקש מותיר כמובן עניין זה לשיקול דעתו של בית המשפט הנכבד.
- ו. לאשר לב"כ המבקש שינהל את התובענה הייצוגית בשם המבקש ובשם הקבוצה לקבל שכ"ט עו"ד בשיעור מסוים באחוזים כפי שיקבע ביהמ"ש, בצירוף מע"מ, משווי של הסעד אשר ממנו יהנו חברי הקבוצה. כמצוות תקנות תובענות ייצוגיות, תש"ע-2010 יצוין כי לטעמו של ב"כ המבקש השיעור הראוי הוא 15% בצירוף מע"מ משווי הסעד אם כי ב"כ המבקשים מותיר כמובן עניין זה לשיקול דעתו של בית המשפט הנכבד.
- ז. לחייב את המשיבה בכל הוצאות המשפט של המבקש, אם תהיינה כאלה, לרבות אגרת בית המשפט - באם יחויב בתשלום אגרה.
- ח. ליתן למבקש ולכל חברי הקבוצה כל סעד נוסף אחר ככל שימצא בית המשפט הנכבד לנכון וצודק בנסיבות העניין.

כללי

66. המבקש שומר על כל זכויותיו לעתור לתיקון בקשה זו או לחילופין להגיש בקשות נוספות אם וכאשר יתגלו לו פרטים נוספים בקשר לעובדות המתוארות בבקשה זו.

67. בקשה זו נתמכת בתצהירו של המבקש.

אחרית דבר

לאור האמור לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד לאשר ולהכיר בתביעת המבקש כתובענה ייצוגית בשם הקבוצה כהגדרתה לעיל, לדון בתובענה הייצוגית, ליתן לקבוצה את הסעדים כמבוקש בתביעה, לפסוק למבקש גמול בגין טירחתו כחלק יחסי משווי הסעד בו יזכו חברי הקבוצה ולפסוק את שכ"ט עורכי דינו של המבקש והקבוצה בשיעור מסוים באחוזים כפי שיקבע ביהמ"ש, בצירוף מע"מ, משווי הסעד בו יזכו חברי הקבוצה.
